

КРИМІНАЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО

Франческо Мандаїні тільки-но зачинив свою крамницю і наготувався йти додому, коли його сплинув якийсь пан, весь у чорному. Назвавшись представником органів правосуддя, незнайомец вручив крамареві дивну ухвалу:

«Громадянинові, йменованому Франческо Мандаїні, за родом занять торговцеві полуницями й квітами. Голова Верховного суду на підставі відповідних статей закону і згідно з юридично-поліційною практикою щодо ремесел і професій, на підставі донесення дільничного жандарма кварталу, в якому вищепойменований мешкає; визнавши достатніми й переконливими відомості, занесені до нотаріального акта... (пропуск)... ухвалює даний декрет, який слід вручити вищепойменованому персонально за його адресою і встановленим місцем проживання... (пропуск)... Вищепойменованого Франческо Мандаїні, що народився, мешкає і має рід занять згідно з вищезазначеним, від сьогодні називати Гвідо Гулісано. Службовці державної поліції, працівники установ, що зобов'язані стежити за виконанням правил адресної системи, а разом з ними й усі громадяни повинні сприяти дотриманню даної ухвали, яка набирає чинності негайно».

Хмураючи брови, Франческо читав і перечитував врученого йому папірця. Посланець правосуддя пішов собі, не мовивши й слова.

— Може, це просто жарт?

Одначе, пильно придивившись до того аркушика, покритого печатками та нерозбірливими підписами, крамар відчув непомильний запах правосуддя. Правосуддя має свій запах, який ні з чим неможливо сплутати і який відчувається за добру сотню метрів — так за давніх часів можна було відчутися здалеку аммонієвий заклик громадських пісуарів. Отож і Франческо відразу впізнав гострий дух правосуддя — ту характерну суміш запахів задоволеного поту й лежалоного тютюну, і хоч він і не мав уже до кого звернутися за роз'ясненнями, але все було ясно й так. Збагнувши, яка неблаганна сила стоїть за тим папірцем, крамар відчув себе малесеньким-малесеньким. Йому навіть мороз пішов

поза шкірою, і він змушений був прихилитися до дверей. Франческо упрів, як було з ним тоді, коли він носив на базар величезні кошики, вщерть наповнені полуницями.

Бідолаха пітнів і тремтів, хоч сам не розумів чому. Якби його спитали, з якого дива він так хвилюється, Франческо навряд чи зумів би до ладу відповісти. Зрештою, чого людині переживати, отримавши копію подібної судової ухвали?.. Ви змінюєте мені ім'я й прізвище? Ну що ж, змінійте, коли вам так хочеться, тільки не відривайте мене від діла.

А проте Франческо, хоч як це дивно, почував себе таким пригніченим, ніби опинився під гідравлічним пресом, який от-от розчавить його.

Через два дні з'явилися жандарми. Спершу вони зажадали, щоб він зняв зі своєї крамниці вивіску «Франческо Мандаїні, торгівля полуницями й квітами», а тоді пред'явили йому звинувачення в порушенні судової ухвали.

— Ніхто не дав вам права, синьйоре Гвідо Гулісано, користуватися чужим ім'ям та прізвищем.

— Але мене звати не Гвідо Гулісано.

Жандарми не сказали йому більш нічого. Тут-таки накинули на нього наручники й повели до дільниці, де замкнули в камеру попереднього ув'язнення, і там Франческо просидів цілу добу. На вечерю йому дали якогось смердючого супу в брудній алюмінієвій мисці.

— Гвідо Гулісано! — загорлав фельдфебель Полімені, що наступного дня прийшов вивести в'язня з камери, випростаний, мов алегорична статуя Фатуму, яка стояла в коридорі поліційного відділка.— Зараз тебе відведуть до голови Верховного суду. Ти підеш туди під конвоєм двох жандармів, але застерігаю тебе: поведься розважливо. Один небережний рух — і ти втрапиш нагоду бодай покаятись, мої люди мають наказ стріляти без попередження. І не роби такого обличчя.

У Франческо гуділо у вухах, тьмарилося в очах, і він не міг повірити, що це відбувається з ним насправді. Але, почувши гучний і самовпевнений голос верховного судді, бідолашний крамар переконався, що він не спить. Суддя звернувся до нього привітніше, ніж фельдфебель Полімені, і в другій особі множили:

— Ви, Гвідо Гулісано, звинувачуетесь у зловмисному порушенні ухвали Верховного суду, а тому вам винесено такий вирок: шість місяців тюремного ув'язнення з подальшою заборобою перебувати на державній службі. Крім того, ви повинні будете сплатити судові й канцелярські витрати, про що буде винесено ухвалу на окремому засіданні суду.

Франческо підніс руку.

— Я хотів би сказати вам...

— Кажіть, Гвідо Гулісано.

— Мене звать Франческо Мандаїні.

— Ні, тепер вас звать Гвідо Гулісано. Як бачите, я не звертаюся до вас на «ти», хоч саме так заведено звертатися до злочинців. Забудьте своє минуле, голубе, і, як зразковий громадянин, поведьтеся лояльно щодо системи. Те, що ви стверджуєте, — то тільки видимість, а для правосуддя важить лише реальність. Для правосуддя ви Гвідо Гулісано, і радійте, що ви живете в демократичній країні. Тепер ви знаєте, як вас насправді звать, вас повідомлено про це легальним і законним способом, і я раджу вам шанувати наші закони, інакше ви спізнаєте на собі їхню каральну силу. Кожне слово, кожен жест, спрямовані на підірив авторитету нашого правосуддя, — це бунт, бо вони являють собою зловмисні дії з метою завдати шкоди установленому порядку. Ви зрозуміли мене, Гвідо Гулісано? Пам'ятайте, що держава дбає про ваше добро, і тому правосуддя — це священне дітище Держав — підтримує тільки громадян з бездоганною репутацією. Отож пильнуйте, щоб ваша репутація була бездоганною, Гвідо Гулісано.

НОВІ МАШИНИ

Серед усього іншого в приймальні міського голови впадала у вічі табличка з написом: «Мер міста приймає тільки в непарні дні».

Але представник американського «Уонсер-Тресту» і гадки не мав звертати увагу на те застереження.

— Я не став би наполягати, якби синьйор міський голова був відсутній, але в даному випадку я дуже прошу доповісти про мене. Це в інтересах вашого міста, щоб я чимскоріше потрапив до цього кабінету.

Секретар геть розгубився. Елегантний костюм, авторитетний вигляд і впевнена мова незнайомця справили на нього велике враження.

— Я боюся, він тільки вилає мене і виставить за двері. Сьогодні мер у препоганому настрої.

— А ти, любий, тільки-но увійдеш, зразу ж доповідай йому, що йдеться про мене. Скажи дослівно так: «Синьйоре мер, у вас просять аудієнції командор Беніньї, представник і головний повірений у Європі американського «Уонсер-Тресту».

Командор умисне заговорив до секретаря так по-приятельському, на «ти».

Секретар наважився. Він зник за дверима кабінету й одразу вийшов, сяючи.

— Синьйор мер вас чекає.

Командор подав рукою знак негрові, який стояв позаду з якоюсь скринькою під пахвою. Піднявши руку заспокійливим жестом, відвідувач сказав секретареві:

— Не турбуйся, він зі мною, у нього модель для показу,— і рішуче попрямував до кабінету, а негр рушив за ним.

— Високошановний синьйоре мер, я вас щиро вітаю. Перед вами Телемако Беніньї, представник американського «Уонсер-Тресту», а це технік-абіссінець, експерт, який демонструє моделі наших машин.

— Прошу, командоре, заходьте, дуже радий познайомитися з вами. Сідайте, будь ласка.

Командор не став гаяти жодної миті. Він почав розповідати про програму й мету діяльності промислової компанії, повноважним представником якої він був у Італії, і повідомив, що американський «Уонсер-Трест» — єдина фірма у світі, яка має патент на унікальну, грізну машину, й ось тепер їхнє місто може придбати це чудо техніки.

Командор говорив, говорив, і вираз мерового обличчя пом'якшувався, яснів. Як гарно говорив Телемако Беніньї! Костюм, зачіска, бездоганно пов'язана краватка, модні черевики — у всьому відвідувач являв собою взірць високої авторитетності.

— З бюджетом у нас скрутно, командоре.

— Ми маємо обговорити з вами корисність машини, її унікальні можливості. Бюджет, синьйоре мер, тут ні до чого. Вродливий дівчині треба й посагу, для доброго коня сідло завжди знайдеться.

— Звичайно, звичайно, це я просто до слова згадав про бюджет. Бо, як розумієте, на машинах я трохи знаюся.

— Браво, ви просто чудово висловилися. «Трохи знаюся...» Отже...

І Телемако Беніньї перейшов до конкретних деталей.

— «Буревісник», — став пояснювати він, — це апарат справді унікальний і досконалий (про це свідчить і його назва). Він призначений для ловлі кажанів, і я раджу вам придбати його не вагаючись. У Європі таку машину має тільки Париж.

— Але...

— Ніяких «але». Тільки Париж і ваше місто. Ви собі уявляєте, що це означає? Про ваше місто заговорять, про вас писатимуть газети всього світу. Ще один Париж.

— Це, звісно, цікаво. Проте один сумнів таки лишається: яке нам діло до тих кажанів? У нас їх тут і зі свічкою не знайдеш.

— Ви мене недооцінюєте, шановний синьйоре мер, ви не збагнули, наскільки довершеними є машини, що їх виробляє «Уонсер-Трест». Апарат, який ми вам зараз продемонструємо,— і Беніньї рукою подав знак негрові,— дає змогу приманювати кажанів дуже здалеку, а тоді одурманювати їх і ловити. Увага, починаймо.

Ефіоп дістав зі скриньки якийсь предмет, схожий на радіоприймач, натиснув червону кнопку, що стриміла на ньому, і поставив його на підлогу. За кілька хвилин апарат видав різкий уривчастий свист. Той свист заглушив би й грім литавр. Міський голова дивився на все це приголомшеним поглядом. Зрештою він не витримав і затулив вуха долонями.

— Ще трохи терпіння, синьйоре мер, це не все.

І справді, через кілька хвилин у кімнаті почувся дивний і гострий запах. Наче від протухлої риби. Мер міста геть розгубився від такого розвитку подій. Він морщив носа, шукав хустинку.

— Вимкни,— звелів командор ефіопові і заходився пояснювати конструктивні особливості «Буревісника».— Як тільки вмикається мотор, що може працювати й на батарейках, і на струмі, починає зі свистом обертатися такий собі пропелер. Звук відтворює еротичний поклик кажана. Тим часом нагрівається електричний опір, що перебуває в контакті з таблеткою спеціального парафіну, підпалює ту речовину, і вона димить, створюючи непомільний запах самиці кажана, яка прагне кохання. За одну-єдину ніч на цей запах злетяться кажани з усієї Італії.

Міський голова щось пробелькотів, геть розгублений.

— Розпишіться ось тут, синьйоре мер, для вашого бюджету велика честь відпустити кошти на таке діло. Плату можна внести чеками або відступити нам право на збирання податків. Жителі вашого міста з радістю дадуть гроші. Вони знають, що за послуги треба платити.

Міський голова замислено поставив свій підпис. Гроші знайшлися. Для цього городян обклали спеціальним податком — «на кажанів».

ПЛАН «ТРЮК»

Шість разів за останні два роки змінювали начальників державної поліції. Але то був скоріше спосіб заспокоювати народ,— бачиш, простолоуде, як ми про тебе дбаємо! — аніж засіб, у дієвість якого хто-небудь вірив. Або покладав на такі заходи бодай якісь надії.

Отож, коли президент республіки викликав адмірала Саккетті й запропонував йому зайняти місце останнього, щойно скинутого шефа поліції, той міг легко уявити собі, яка доля чекає його за кілька місяців. Тому він категорично відмовився і заявив, що негайно подає у відставку, не бажаючи служити навіть у флоті; проте, якщо йому дадуть свободу дій і не менше двох років часу, щоб знешкодити терористів, він, може, й погодиться. Зрештою його умови прийняли, бо вся нація була під владою якоїсь таємної організації, що не визнавала жодних моральних засад і здійснювала безліч страхітливих злочинів з метою політичного тиску.

Два роки видалися президентові республіки трохи завеликим терміном, але він не міг не зважити на велику популярність адмірала Саккетті, який висунув ці умови: два роки часу і свобода дій. Інакше він не дає згоди.

Кінець кінцем у справу втрутився парламент, і Саккетті дістав призначення. Його наділили надзвичайними повноваженнями і дали йому два роки часу.

Протягом чотирьох місяців не сталося нічого. Здавалося, що в країну несподівано повернувся спокій. Так, ніби виклик, кинутий адміралом, сам по собі наполохав таємничих злочинців і змусив їх утримуватись від насильства.

Новий начальник поліції, проте, не плекав ілюзій. Він не послабив пильності і не відмовився від жодного із заздалегідь обміркованих заходів. Був певен, що з хвилини на хвилину знову почнуться колишні напасти: убивства й пограбування, викрадення людей, кровопролиття й різанина, висаджені у повітря поїзди. І він знав, що найбільша небезпека тепер постійно чигає на нього самого. Та й його велика популярність була поставлена на карту.

План, детально обміркований Саккетті,— він ніде його не записував, бо хотів бути єдиним його виконавцем,— тепер утілювався в життя з суворою пунктуальністю. Перший захід — націоналізація всіх земель, які прилягали до найдовших залізничних тунелів. У Монтемальє, серед засніжених вершин півдня, де залізниця цілих двадцять сім кілометрів тягнеться під горами й узгір'ями, він націоналізував понад сто квадратних кілометрів лісистій території. Сюди згодом було перекинута всіх, хто мав взяти участь у здійсненні плану «Трюк».

Цей план був дуже простий, і розробив його в усіх деталях сам Саккетті. Ніхто ніколи так і не довідався, що ж він являв собою в цілому, кожен знав тільки ту його частину, в якій мав брати участь. Від того місця, де починається широка безліса рівнина Піанасолітарія, під пагорбами Монтемальє почали рити по прямій лінії тунель, що мав сполучитися, на самій його середині, з тунелем, де проходить залізнична колія, яка з'єднує столицю з північно-східними районами країни. Залізничний тунель не повинні були чіпати аж до тієї миті, коли завершались останні роботи в другому, який ми умовно назвемо контртунелем.

Звичайно, і в цьому поперечному тунелі мали прокласти рейки. Після того як там усе буде готове, стіну, що відділятиме головний тунель від бічного, проб'ють і приєднають до колії стрілки, щоб, коли треба, можна було виїхати з поперечного тунелю в головний і навпаки.

Потім, коли закінчать цю найделікатнішу і найвідповідальнішу частину робіт,— а зробити все це мали за двадцять чотири години загального страйку, спровокованого секретною службою,— в головному тунелі з метою збереження таємниці відновлять усе як було: замурують отвір, приберуть стрілку колії, але так, щоб на час здійснення плану «Трюк» усе це могло бути швидко і непомітно поновлено. У ту хвилину стіну проб'ють і приєднають стрілку. Це забере не більше десяти хвилин, у інтервалі між проходженням двох поїздів.

Ця завершальна частина операції була розроблена в найменших подробицях — скільки треба часу на ту або ту дію, бо наприкінці стрілку треба буде прибрати знову, а стіну тунелю поновити: усе мало виглядати незрушеним, як і було до початку операції.

Мимохідь згадаємо, що були хвилини сумніву, на якому з двох варіантів спинитися: чи то набрати чорноробів і техніків через замасковані агентства, ізолювати їх на весь час робіт, а потім знешкодити; чи то використати самих працівників органів секретної служби, залучивши й агентів іноземних держав, зацікавлених в успішному здійсненні плану. Хай там як, а роботу було доведено до кінця, і лишилося таємницею, яка з двох версій була кінець кінцем прийнята.

Протягом року все було готове, і Саккетті міг призначити годину

й дату для здійснення свого задуму, а ще заздалегідь було вирішено провести його в життя узимку, пов'язавши з планами терористів.

Точну дату призначили на різдво. Кілька місяців, що лишалися до здійснення плану, були позначені найстрахотливішими злочинами. Після періоду відносного затишшя, який настав, коли Саккетті вступив на посаду шефа поліції, тепер то в тому, то в тому куточку країни щотижня стали відбуватися події, одна від одної жахливіші: злітали у повітря поїзди з усіма пасажирами; промисловців та політиків викрадали, і часто потім їх знаходили вбитими, уже після того як родичі виплачували астрономічні суми викупу; під постійною загрозою були електростанції та великі склади харчових продуктів. У країні настав хаос. І жодного сліду людей, відповідальних за всі ті злочинства.

У день різдва поїзд, намічений для здійснення плану «Трюк», відбув зі столиці о третій пополудні. До тунелю Монтемальє він мав дістатись о сьомій вечора, уже в сутінках. Серед подорожніх був фельдфебель Полімені, якого спішно послали на північ провести якесь спеціальне розслідування, і в тому ж таки поїзді їхав відомий публіцист Попуччо, чоловік майже неписьменний, але високо цінований поліцією як інформатор.

Попуччо теж відрядили в цю подорож; пообіцявши добрі командировочні, його послали зробити певні послуги одній великій промисловій компанії, яка належала урядові і підприємства якої були розміщені на півночі країни. В рахунок авансу йому купили квиток, оформивши місце в спальному вагоні, якраз у поїзді, наміченому для втілення в життя плану «Трюк».

В дванадцяти вагонах того поїзда було двадцять чотири агенти секретної служби, по двоє на вагон, і кожен агент мав у валізі спеціальний комбінезон ртутного кольору, призначений для маскуванню під інопланетянина в тому вигляді, як його звичайно уявляють. Для такого перевдягання досить було на мить зачинитись у туалеті, як тільки поїзд в'їде в тунель Монтемальє. У валізках були також новісінькі автомати небаченої конструкції з п'ятьма стволами у вигляді віяла і чудернацьким зарядним магазином, схожим на корпус мандоліни.

О дев'ятнадцятій годині двадцять одна хвилина пасажири поїзда, з нагоди свята перебуваючи в чудовому настрої,— хто їхав на поклик рідних або коханих, хто подорожував задля втіхи, хто з крайньої потреби,— несподівано почули пронизливий свист системи тривоги, безладний скрегіт гальм, і поїзд раптом зупинився посеред неозорої рівнини, всіяної безліччю вогників, що мерехтіли, засліплюючи зір. Неподалік височіли чудернацькі кулі, що променилися райдужним сяйвом. Вони чимось скидалися на величезні кільця диму. З-під тих куль струменіло щось зелене й густе.

А навколо поїзда зімкнулися шеренги істот у комбінезонах ртутного кольору і дивовижних головних уборах, таких собі скляних грибах, під якими скоріше уявляється не людське обличчя, а голова електронного робота. Ті створіння були озброєні якимись блискучими штуками — п'ять коротеньких стволів, що стриміли з корпусу мандоліни. Пасажири, які повибігали в коридори вагонів, опинилися під дулами такої самої зброї — в обох кінцях вагона стояло по привиду, вдягнутому точнісінько як і ті, що назовні. Зброя, націлена просто на тебе, чудернацькі горлові звуки, що викликають жах...

Жоден із пасажирів у всіх дванадцяти вагонах не посмів і рота розтулити перед лицем того, що сталося. Минуло кілька хвилин, і з невидимого гучномовця почувся людський голос. Можливо, він лунав від однієї з велетенських смугастих куль, що здіймались посеред рівнини, мов світляні замки.

— Браття земляни вам не буде заподіяно ніякої шкоди наші інтелекти стоять набагато вище від ваших ми читаємо ваші думки знаємо кожного хто він такий можемо назвати усіх вас на ім'я і крім того

сказати щб в цю мить роблять ваші далекі родичі й друзі бо наші екстраземний розум не зрівняти з вашим ми бачимо все і знаємо все ми спинили вас щб передати вам дружнє вітаннє а також подати деякі відомості які можуть вам згодитися і ще застерегти вас ваша планета кишить лихими істотами населена неробами ідіотами нікчемами всяким людським непотребом за ці останні роки вони тут у вас порушили всі закони і перейшли всі межі установлені вищим космічним порядком який з цієї причини був змушений делегувати нас як представників міжпланетного нагляду навести тут лад на жаль помилки і провини слід спокутувати а ваша загальна легковажна поведінка зробила усіх вас вищими перед лицем нашого вищого правосуддя ось ваша планета лиха ви терпите як кару що спостигає ваш рід у вигляді злочинів що їх ви називаєте пролиттям крові замахами на життя викраданням людей нам шкода вас коли ми бачимо що ви шукаєте натхненників тих злочинів серед вас самих і ще й звинувачуєте уряд у безпорадності в містифікації влади а поліцію в неспроможності ми які знаємо все бачимо все керуємо всіма діями спрямованими на те щб змусити вас спокутувати свої провини можемо тільки сміятися з ваших убогих припущень сміятися і жаліти вас самовпевнених землян ми звісно караємо вас не для того щб похизуватися своєю вищістю а сподіваючись що одного дня ваша земля покращає сьогодні різдво і ми зробили вам цей маленький сюрприз перенесли поїзд на якому ви їдете цього поїзда більш ніхто й ніколи не знайде ми його не повернемо ми зараз же перенесемо його через космічний простір у нас є такі засоби заберемо його з собою на згадку що ж до вас то жодна волосинка з ваших голів не впаде хоча зараз ми й виведемо вас із поїзда під дулами своєї зброї лише з остороги на випадок якщо котрийсь із вас надумає по-дурному збунтуватися і перетворитися на пучок фотонів тепер виходьте і вас негайно поведуть у великий бар-ракету, де буде влаштовано урочистий прийом на вашу честь і де ви вип'єте зі своїми братами-інопланетянами.

Наступного дня, щойно розвиднілось, усі пасажири поїзда з квитками до населених пунктів неподалік Монтемальє, прокинулись у залах чекання тих станцій, до яких їхали. Ті, хто добирався далі, опинилися в коридорі денного готелю центрального столичного вокзалу, того самого, з якого виїхали об одинадцятій ранку вчорашнього дня. Фельдфебель Полімені, що вирушив у дорогу в цивільному одязі, прокинувся у новому парадному мундирі і з нашивками старшого фельдфебеля. Публіцист Попуччо прокинувся під брамою головного поліцейного управління в столиці із сімдесятьма примірниками газет під задом, по примірнику кожної газети, що виходила в державі, і всі були найсвіжіші, ранкові.

БЕЗ СВДКІВ

підвівся з ліжка вдосвіта. Переді мною був цілий тиждень відпустки, яку я мав провести на природі, і мені подумалося, що непогано буде почати з прогулянки на свіжому вранішньому повітрі.

Я приїхав сюди вчора надвечір, але ще не смеркло, і я встиг помітити внизу, за кілька метрів від пансіонату, стежку, що заглиблювалася в ліс, звиваючись між залізними деревами, дроком, дубами.

На сході вже зарожевіло, за кілька хвилин мало зовсім розвидніти. Після теплого, майже літнього вечора займався холодний світанок.

Тут, у Фріулі, ранки цієї пори, посеред жовтня, дуже холодні. Я перебував на схилі гори, на висоті триста метрів від підніжжя. Навколо виднілося кілька убогих хатин, а готель-пансіонат, де я вирішив зупинитися, був досить старовинною будівлею, обладнаною всередині згідно з вимогами сучасних постояльців: телефон і гаряча вода в номерах, килими на підлозі, картини на стінах. І всюди чистота — а її можна не тільки побачити, а й відчутти, вдихнути, як приємні пахощі, тонкі, мов аромат спілих слив.

Зі своєї кімнати я бачив курник. Метрів за двісті від готелю. За високою сітчастою огорожею хсидило багато курей. «Пхе,— подумав я,— це надто близько. Не дуже приємно буде постояльцям, коли крізь відчинені двері й вікна у номери проникатиме сморід пташника».

Я придивився уважніше, намагаючись точніше прикинути відстань між двома кінцями широкого подвір'я, і тут раптом помітив, що всі кури збилися у зграю навколо якоїсь ляльки. Спершу та істота здалася мені лялькою, таким собі крихітним городнім опудалом, на яке натягли білий скафандр. Але одразу я зрзумів: то живе створіння. Воно крутило головою, жестикулювало і, безперечно, розмовляло, причому зверталося до курей. Так, ніби оповідало анекдоти. «Може, в мене галюцинація?» — подумав я. Але ні, я таки бачив справжню картину.

Я тихо відчинив двері на балкон. І тоді до мого слуху виразно долинуло сокотання і лопотіння крил. Такий собі веселий курячий гомін, що в якийсь незбагненний спосіб передавав сміх.

Чоловічок — а то був таки чоловічок — обернувся до мене спиною. Дослухаючись до невиразних звуків його голосу, я остаточно переконався, що він розповідає анекдоти.

«Оце так дивина! — мовив я сам до себе. — І як уважно слухають його ті дурні кури, як їм весело! Цікаво, як тому страхопудові вдається порозумітися з ними?»

Я саме думав про це, коли раптом одна курка пильно подивилась на мене. Вона витягла ший над гребінцями інших і втупила в мене сердитий погляд. Атож, сердитий. Я прочитав той вираз у її очах.

Це тривало одну тільки мить.

Курячий гомін раптово стих. Чоловічок обернувся, і я розгледів під скафандром дивне пташине личко з гачкуватим дзьобом. Зненацька клацнув шарнір, — можливо, десь там, звідки вилітали звуки мови, — і нелюдським стрибком створіння перескочило через огорожу курника. Воно зникло всередині великого диска, — досі я навіть не помічав його на подвір'ї, — і, яскраво спалахнувши, диск відірвався від землі і зник, знявши хмару куряви та сміття. Я почув після цього гострий запах смажених яєць і паленої глици.

ПРОТИ СВІТЛА

На смітнику Джанні знайшов сталеву каску. Пішов помити її під краном, а тоді, навіть не витерши, надів на голову. Рвучко викинувши перед собою праву руку, він люто гаркнув «Ахтунген збрагатух фляшфрошен!» — і заходився марширувати туди й сюди по стежці

між гаєм і відвалом каменоломні.

Досі Джанні не виявляв ніяких ознак розумового розладу, принаймні до цього дня. Тепер, маршируючи селом з каскою на голові, він почав привертати до себе увагу. В тому селі жили й дачники. Багато дачників.

Серед них були гладкі багатії, яким припав до вподоби той чудернацький парад. Один з таких дав Джанні грошей. Підійшов до хлопця впритул і щось сунув йому в кишеню. «Ахтунген збрагатух фляшфрoшен»,— прошепотів він Джанні на вухо таким тоном, ніби давав якийсь наказ, і пильно-пильно подивився йому у вічі. Джанні поліз рукою до кишені і намацав там пачку хрустких папірців. То була, як видно, чимала сума — хлонець зрозумів це одразу. Одначе він не став рахувати гроші і помарширував далі, викрикуючи звичну фразу, котра хоч і була позбавлена, як він знав, усякого сенсу, проте тішила йому слух своєю приємною звучністю.

Вийшовши на майданчик відвалу, Джанні підозріливо розглянувся довкола і, впевнившись, що ніхто не стежить за ним, дістав банкноти, які сунув йому до кишені гладкий і добре вбраний незнайомиць. Хлопець порахував гроші. Сума була справді дуже велика, він правильно вгадав, коли вперше помацав їх.

Той товстун повторив фразу, яку викрикував Джанні, отож ті слова, напевне, справили на нього сильне враження. «Так і забагатіти можна»,— подумав хлопець.

Пополудні Джанні вирішив скинути каску. Він заховав її в густих кущах, біля стежки. Насвистуючи, рушив додому і зробив великий круг, щоб не йти селом без каски на голові. Його недавній войовничий запал минув, і він ішов глибоко замислений.

Проминаючи каменоломню, Джанні побачив якогось чоловіка, пов'язаного червонсю хусткою,— той готував у печері заряд динаміту. «Це щоб висадити в повітря праву стіну»,— пояснив незнайомиць. Джанні захотілося подивитись, як він готує вибух. Чоловік у червоній хустці мав засмагле обличчя, руки в нього були худі й довгі. Джанні спостерігав за ним і що довше дивився на нього, то нерéalнішим здавався йому той чоловік. Нараз він уявився хлопцеві зовсім прозорим, і Джанні побачив, як промені призахідного сонця, розцвічені райдужними відблисками, освітили внутрішність грудної клітки і шлунка. Кров бігла світла-світла у прозорих артеріях, якомсь безладно ворушилися нутрощі, а серце стискалося немов через силу — здавалось, воно підморгує паляхкотючим легеням...

Нарешті заряд був готовий. Чоловік у червоній хустці встановив детонатор і приєднав шнур. Дуже довгий шнур.

— Навіщо такий довгий?

— Вибух має відбутися в печері, тільки в печері,— серйозним тоном відповів чоловік.

І рушив до густих чагарів глоду — чорний привид із червоною головою.

Ніхто не натрапив на сховану в кущах каску. Або просто ніхто не звернув на неї уваги. Джанні схилився до першого припущення, адже вранці там грали у м'яча школярі. В їхній школі вибухнула бомба, двох дітей було вбито на смерть. За той вибух заарештували чоловіка в червоній хустці, негайно приставили його в суд, і там винесли йому смертний вирок, який одразу виконали, скинувши бідолаху з п'ятого поверху.

Уже після цього один із школярів заявив, що ту бомбу підклав учитель Крістіно. І тоді цілий загін поліцаїв на чолі з фельдфебелем Полімені з'явився до маестро Крістіно. Вчителя заарештували й доставили в суд, але ліфт застряг між поверхами, і всі спинилися в пастці.

— ...По мило йди!..— горлав у телефонну трубку комісар поліції, даючи якісь розпорядження своїй служниці. І той вигук урятував маестро Крістіно життя, бо поліцаєм у ліфті почулося: «Помилуйте!»

Вони відвели вчителя до божевільні, перед тим узявши з нього урочисту обіцянку більше ніколи не підкладати бомб.

Джанні про все те нічого не знав. Він і далі розгулював усюди

з каскою на голові, тільки додому остерігався у ній з'являтися. Ховав її в тих самих куцах. І щовечора тепер вертався додому кружною дорогою — повз каменоломню.

Одного дня він уже не побачив там чоловіка в червоній хустці. Джанні здивувався, та оскільки інших робітників у каменоломні не було, і він не мав у кого спитати, хлопець так ніколи й не довідався, що його знайомого скарали на смерть за вибух бомби в школі.

Покинута каменоломня невтримно вабила його до себе, як і все, що ховає в собі таємницю. Одного вечора Джанні набрався духу й пірнув у темний отвір, який з'яв у кінці довгої стежки, за кущами глоду. Тиша. І цього разу сонце вже було на вечірньому пружі. Тепер Джанні уявилось, ніби стали прозорими стіни печери. Він побачив якись темні рухливі плями — то підіймалися соки корінням дерев. Побачив безліч дрібних черепашок. Побачив порожнини з бурульками застиглого вапна, побачив сталактити, побачив закам'янілі рештки доісторичних тварин (недарма ж він учився в школі!).

Нерухомо застигши в прозорому череві каменоломні, одне з тих закам'янілих створінь, осяяне його уявою та променями призахідного сонця, здавалося, дивилось просто на нього блискучими очима, схожими на очі коника-стрибунця, щоправда величезного, та й кольору якогось невизначеного, бо над тим страховиськом миготіло щось ніби райдуга, і воно здавалося то синім, то червонястим, то зеленявим. Та ось сонце захавалося за хмарку, і стіни печери знову стали непрозорі.

Але сама печера і тепер виглядала грандіозною — непорушне, величне кам'яне громаддя. У тому місці, де вибухнув останній заряд динаміту, нижча стіна немовби посміхалась такою собі кривою посмішкою.

Джанні пройшов ще далі. Зовсім спочіти мало тільки через півгодини. У самому кінці печери він задер голову й уявив собі, як стіна здіймається вгору, аж поки розітне надвоє небесне склепіння. Потім Джанні подивився вниз. На дні печери було розкидано багато матеріалу, який він бачив у руках чоловіка в червоній хустці. Динаміт. Там-таки лежав великий клубок бікфордського шнура.

Джанні знайшов усе це тому, що чоловіка в червоній хустці заарештували вдома, піднявши його з ліжка під пронизливі крики напівголих малих доньок і плач досить непривабливої жінки. Обшукати печеру жандарми забули. Вони просто вдовольнилися доносом недоумка Попуччо, довіреного інформатора міських властей, поліції й правосуддя.

Коли Джанні побачив перед собою стільки динаміту, серце його закалатало, і кров зашуміла у вухах. Дачників у селі вже не було, вони з'являлися тут навесні, а коли починалася літня спека і закривалися школи, дачники роз'їжджались. Але через рік вони мали з'явитися знову. А рік для Джанні почався від того дня, коли товстун сунув йому в кишеню пачку новеньких банкнотів. Джанні так старанно начищав каску, що вона стала мов срібна і блищала на голові свого власника, аж очі засліплювала кожному, хто на неї дивився. «Ахтунген збрататух фляшфрошен!» — викрикував Джанні, маршируючи по селу, але ніхто більше не звертав на нього уваги, як колись, рік тому. Нарешті одного весняного дня із розкішного автомобіля вийшов знайомий Джанні гладкий синьор. Від нього пахтіло парфумами, він звів очі до неба й сказав: «О!»

Надвечір того самого дня багатій підійшов до Джанні. «Ахтунген збрататух фляшфрошен», — прошепотів напахчений гладун хлопцеві на вухо і правою рукою всунув йому до кишені уже звичну пачку новеньких банкнотів, але цього разу ще товщу. Джанні одразу підскочив, мов кінь, якому припекли розжареним прутом бабки. Він трудився в каменоломні до пізньої ночі. Зібрав увесь динаміт, який там був, — вийшов величезний заряд. Припасував до нього довжелезний бікфордів шнур. Довжелезний, як католицька молитва. Побачивши старий поржавілий

візок, зрозумів, що повинен відвезти згорток кудись-інде. Джанні покотив свій вантаж у тьмяному світлі квітневого місяця. Спинився перепочити, засапаний, під портиком на вулиці Ломбардії, далі через площу Фонтана у самий кінець площі Борса, а на перехресті вулиць Брешії та Італікус хлопець завернув за ріг праворуч і тут, у центрі міста, вирішив спинитись і підірвати заряд.

Багато вбитих, багато поранених і клуби чорного диму. Диму з вогнем і просто диму. Диму їдкою, задушливою. Того густого чорного диму, що може вкютати людину, як плащ, а загуснувши, перетворюється на ніч.

А каска Джанні лежала схована в кущах, сяючи сріблястим блиском. Коли другого дня він прийшов надіти її для свого звичного парад, йому знов закортіло погратися зі своєю уявою, і ось,— як завжди, проти світла,— йому привидівся всередині сталевого шолома розколотий череп надлюдини. Мозок був білий, наче стерилізований, звивини дряблі — не мозок, а висушена в печі м'якоть якогось величезного потворного горіха.

СИНЯ ХМАРА

Спочатку її помітили над пляжем Річчоне — вона здалася людям, які там купалися, величезною фіолетовою кулею. Та, в міру того як хмара наближалася і відблиски призахідного сонця підсвічували її все менше, стало видно, що вона синя. Хоч той колір нічим не нагадував ні колір неба, ні колір моря. А коли вітром хмару пригнало над саме місто, синя барва зробилася ще гущіша, ще погрозливіша.

Того вечора тільки й розмов було що про дивну хмару, адже нічого подібного досі ніде й ніколи не бачено. Не бракувало всіляких припущень і висновків, у тім числі й вельми розважливих.

— А що в цьому такого? — зауважила одна дівчина-фріулійка.

І стала розповідати, яка зелена вода в Корнаппо між Де-Белліс і Бівіс, там є, мовляв, така затока, де влітку купаються люди. Потім одна вчителька розповіла, що в озері Товель на висоті тисяча сто вісімдесят два метри над рівнем моря є такі мікроскопічні водорості, від яких вода робиться червона-червона, а то вони раптом кудись зникають, і вода знов набирає звичайного кольору. Це явище в Туенно пояснюють не забрудненням середовища, а пов'язують із тим, скільки випадає взимку снігу. Потроху всякі такі балачки відвернули увагу багатьох від того незвичайного і погрозливого на вигляд явища природи.

Але хмару помітили й інші люди, менше схильні до розумувань, і вони, передчуваючи лихо, стали телефонувати до префектури. А що, як то сконденсований згусток отруйних речовин? А може, навіть занесений сюди вітром атомний гриб, що непередбачено утворився після якогось згубного експерименту і мандрував тепер у небі до невідомої мети...

І вдарили тривогу. Передали попередження усім метеорологічним станціям.

Перший сигнал надійшов із Болонської обсерваторії: там теж спостерігали дивну хмару. Й оскільки ще не посутеніло, роздивилися її там досить добре. Атож, було справді щось незвичайне в тій синій хмарі, і річ не тільки в кольорі, який, зрештою, був характеристикою, найменше вартою уваги.

На щастя, хмара трималася досить високо — майже дві тисячі

метрів над рівнем моря,— отже, можна було не боятись негайної небезпеки.

Тим часом чекали даних із найближчих пунктів метеорологічних спостережень, щоб визначити, де утворилася хмара: в зоні високого чи в зоні низького тиску.

Послали запит в аеропорти Флоренції та Перуджі і тільки тоді зрозуміли, наскільки становище справді тривожне. Спершу звіди відповіли ухильно, та коли їм розтлумачили, що обставини вимагають негайної відповіді, то попросили трохи зачекати. Аякже, нічого так одразу не робиться. До телефону підійшов сам начальник аеропорту і насамперед поставив кілька запитань співрозмовникові. Попросив, щоб йому детально розповіли про все бачене, бо це, мовляв, перший телефонний дзвінок до них після того, як було помічено це незвичайне природне явище; мовляв, уже два дні як по всіх аеропортах оголошено стан тривоги через ту таємничу хмару, мовляв, виникла вона десь над басейном Дунаю і на екранах радарів відбивається так, ніби являє собою суцільну брилу або згусток твердих тіл, і рухається — однаково, чи є вітер, чи немає вітру.— в довільних напрямках, хоча переважно по прямій лінії.

Начальник аеропорту порадив зберігати спокій — він, мовляв, негайно займеться цією справою. Насамперед зв'яжеться з міністерством, з найближчими та всіма головними аеропортами, а також з аеропортами за кордоном, які теж, за його словами, уже два дні перебувають у стані тривоги.

На першу годину ночі хмара перетнула весь суходіл між Адріатичним і Тірренським морями. Передбачали, що перед світанком вона буде вже за Корсікою, а трохи згодом — як і далі рухатиметься по цій траєкторії — над Піренеями.

Але такі передбачення виявилися скороспішними. Уже о другій годині, мов завернуте вітром з Провансу, сине громаддя повернуло на південь і грізно посунуло понад західним узбережжям Аппенінського чобота, постійно тримаючись над водою за дві милі від піщаного узбережжя.

Несподіваний маневр і подальше просування хмари одразу зробили реальністю неймовірне припущення: сине громаддя мало в собі таємничий апарат управління. Більше не могло лишатися в цьому сумнівів, бо хіба можна було сумніватися після стількох годин спостережень і точних вимірів по екранах одного радара, другого, третього, де величезна куля, хоч і розплескана, але таки явно кругла і зовсім без торочок, як це властиво хмарам, сунула в небі проти вітру, дотримуючись курсу і певної висоти.

При штабі військово-морського флоту в Неаполі було обладнано спеціальний пункт спостереження. Удосвіта хмару побачили там, де й сподівалися її побачити, але нічого нового не виявили. Жодних даних, що могли б пролити якийсь світло на таємницю.

Тим часом між Мілаццо й Мессіною понад усім узбережжям почали патрулювати винищувачі з американського авіаносця, що стояв на якорі біля Еолійських островів, а тепер дістав наказ підготуватися до передислокації. З міністерства надійшло розпорядження відкрити по хмарі вогонь, щойно вона досягне острова,— власне, як тільки вона наблизиться з моря на відстань пострілу. Президент провінції Сіцилія, якому подзвонили додому по телефону, вкрай обурився й одразу збунтувався: «Ото бовдури! А чого це стріляти саме з Сіцилії?»

Та змінювати наказ, здавалось, уже не було коли.

З Мессіни, забувши всю дорогу, покwapно рушили батареї самохідних гармат і дві були майже в Тіндарі, коли нарешті надійшов терміновий контрнаказ. Хмара, немов глузуючи з усіх, стрімко наближалася. Незабаром вона досягла Віллафранки на Тірренському узбережжі.

Президент провінції Сіцилія та військовий міністр, обмінявшись кількома гнівними й безглуздими посланнями, кінець кінцем дійшли

згоди. Здається, президент звинуватив континентального міністра, що той не дає про Сіцилію та її народ, який завжди вважали нижчою расою,— ет, мовляв, усі вони там мафіозі. Та хай там які відбулися між ними розмови, а головне те, на чому вони погодились: вогонь має бути відкрито тільки тоді, коли таємнича хмара буде вже на південь від Сіцилії, цебто знову над відкритим морем. Проте радіти було рано. Хмара сунула на тій самій висоті, а двох тисяч метрів явно мало, щоб перевалити через Етну. Як зможе оте громаддя розминутися з вулканом заввишки в три тисячі триста метрів, коли воно пре якраз на центральний кратер?

У Фонтанароссі та Сігонеллі стан бойової готовності. Літаки гуркочуть понад узбережжям, проте накази суперечать один одному.

Тринадцять годин сорок п'ять хвилин: синя хмара, мов величезний плащ, огортає Етну від кратера до долини Вальє-дель-Бове. Колір її світлішає, ніби розмивається, і раптом угору здіймається курява, хмара куряви, не менша за ту синю хмару, яка тепер розпласталася по схилах Етни. Хмара куряви стрімко збільшується, підіймається, і таке враження, ніби то якась жива істота. Бо чим вище хмара, тим виразнішої вона набирає форми. Щось дуже схоже на зграю птахів — шпаків, наприклад. Але ось стає видно, що то тільки пір'я. Сірі пір'їнки, чорні, зелені, білі. Мільярди і мільярди їх носяться в повітрі, кружляють у небі над Етною, яке за чверть години перетворюється на смерч пір'я, і весь той вихор ніби розділений посередині гонесенькою пружиною, таким собі гнучким хребтом, навколо якого танцюють і мерехтять пір'їнки, і очам величезного натовпу наляканих та приголомшених людей, які припали до біноклів, уявляється велетенська жива істота з пір'я, що раз у раз підскакує в небі, наче її хтось штрикає в болuche місце.

НЕЗАКОННЕ БУДІВНИЦТВО ПІД ПРИКРИТТЯМ НОЧІ

ість поверхів, по дві квартири на поверсі, у кожній квартирі п'ять кімнат і два санітарні вузли. Будинки були новісінькі. Усі однакові, усі споруджені за одним проектом. Однакова кількість сходинок, однакове розташування кімнат, однакові двері й вікна. Однакове геть усе.

Слідча комісія оглянула ті будинки один за одним, перебравши безліч припущень. Хто ж усе-таки міг будувати на цій території, відведеній, як усім відомо, під зелені насадження?

Ніхто не міг видати дозволу на забудову цієї ділянки, отож ішлося про будівництво незаконне і можна було домагатися постанови про знесення.

Власник ділянки був у розпачі, він кричав, що це його земля і ніхто не має права навіть підступити до неї, не те що будувати на ній. Він, мовляв, уперше довідався про це від свого управителя десять днів тому, коли, вийшовши з дому, щоб їхати на роботу, той помітив посеред виноградника перший будинок. Так ніби хтось спорудив його тут протягом однієї ночі.

Він силкувався переконати комісію, ніби від того дня, як його попереджено, щоранку на ділянці з'являвся новий будинок.

Члени комісії промовисто поглядали один на одного і нічого не відповідали, навіть між собою не обмінювалися думками. Лише представ-

ник префектури прошепотів на вухо сусідові: «Або збожеволів, або бреше зловмисно».

І зовсім були спантеличені й роздратовані члени комісії, коли їх зустрів цілий натовп місцевих селян, явно навчених, і ті теж заявили в один голос, ніби ці будинки щоранку з'являлися по одному серед виноградника, виникали, мовляв, з нічого. Розслідування тривало. Кінець кінцем було вирішено завершити внутрішнє обладнання квартир у цих дивних домах, підключити електрику й воду і віддати їх людям, які не мають даху над головою, — на тих самих умовах, що й оселі, споруджані коштом держави.

Зрештою, чом не скористатися з уже виконаної роботи?

Вирішили також відшкодувати збитки власникові ділянки, оскільки довести його причетність було неможливо, а більше ніхто не заявляв якихось прав на незаконно споруджені будівлі.

Отакую постанову зрештою прийняла комісія.

Селяни й далі запевняли, що ті будинки виникли з нічого, з'являючись по одному за ніч.

Але незабаром про це твердили уже не тільки селяни. Цього разу сигнал тривоги подали нові мешканці. Одного ранку вони висипали геть усі з домів і, задерши голови, тупо витріщилися на нову десятиповерхову будівлю, яка виросла за ніч біля шосе.

Такі незвичайні події неминуче мали привернути до себе увагу світової громадськості.

Фельдфебель Полімені став розганяти натовп, горлаючи на людей, щоб ішли за своїм ділом, і погрожуючи карним кодексом кожному, хто замовчуватиме те, що йому відомо. Коли прибули викликані фельдфебелем підкріплення, він негайно звелів зробити у всіх квартирах пильний обшук з метою виявити — так він сказав — кельми мулярів та інші знаряддя робітників-будівельників.

Обшук не дав ніяких наслідків.

Деякий інструмент, щоправда, знайшли, проте безглуздо було припускати, що такий величезний будинок можна спорудити менше ніж місяців за чотири, нехай і з участю цілої бригади мулярів, отож навіть сам фельдфебель Полімені геть розгубився.

Тим часом преса підхопила сенсаційну новину і, як іноді трапляється, усі сприйняли її цілком серйозно. Бо ж існує думка: «Так сказано в газеті, отже — це правда».

«Так сказано в газеті...» — багатозначно повторював кожен, немов газета — оракул і віщує завжди тільки істину. Після того, як про це «сказали в газеті», навіть влада поставилася до тієї історії зовсім по-іншому. За два дні на місце події з усього світу з'їхалися репортери.

Новий будинок був такий самий, як і попередні, перше ніж їх націоналізували, оздобили кахляною плиткою й обладнали водогінними трубами та електроспроводкою.

Знову почалися здогади. Один англійський газетяр кинув магічне слово «мафія», і ця версія миттю поширилась.

Нібито будинки споруджено за наказом мафії.

Але як могла мафія вибудувати двадцять квартир за одну тільки ніч?

Минуло кілька тижнів, і, наче відповідь на всі припущення, люди раптом побачили на відкритому місці, що прилягало до блску з дев'яти перших будинків, шістнадцятиповерховий велетенський, в якому виявилось аж шістьдесят квартир.

Вибухнула паніка. Газети, які досі тільки роздмухували вогонь сенсації, цього разу звинуватили владу у бездіяльності.

Як наслідок, через кілька днів у справу втрутилась армія...

Хто казав: дві тисячі, хто — чотири тисячі солдатів. Вони отаборилися на східних схилах Етні і розставили всюди пости — щоб і муха не пролетіла.

Було взято на аналіз зразки матеріалу, з якого споруджено будинки, і виявлене, що то невідома суміш, без вапна й без цементу.

Тоді вирішили провести ще одну експертизу. Цього разу запросили японських фахівців, які прилетіли літаком і відбули зі зразками, запечатаними у спеціальні ящики. За два дні надійшла відповідь: стіни й перекриття, одне слово, усі конструктивні блоки тих будинків виготовлено з однієї суміші, складові елементи якої не виявлено серед відомих сучасній науці.

А проте нічого такого незвичайного в тих будинках не було. Хоча помітили одну дивну деталь: коли нові мешканці прожили у своїх оселях перший тиждень, у них якось по-чудному захрип голос. Так ніби всі вони захворіли на ангіну. Наче застудилися, хоч ніхто не розумів коли й де. Та оскільки якихось інших ознак захворювання не було, вони зрештою звикли. Чудова то річ — звичка: можна звикнути до чуток, до запахів, до отрути, до порядності...

А що хімічний склад будівельного матеріалу був невідомий, то кінець кінцем порушення діяльності голосових зв'язок мешканців таємничих домів віднесли на рахунок радіації, яку випромінюють ті незнані речовини.

Поява стількох солдатів наробила переполоху в усій окрузі. Про це інформували самого міністра, і він наказав відвести війська, а натомість установити на схилах Етни, у двох протилежних точках, найчутливіші радарні пристрої, які постійно фіксуватимуть на екранах найменший рух, виявлений на тій ділянці гори, порослій густим лісом. З усіма заходами стороги було також обладнано телекамери поблизу таємничого селища.

Усю ту апаратуру встановили таємно, і тепер щотри години біля контрольних екранів змінювалися фахівці.

Восьмого квітня о першій ночі лінія, що зображувала на екранах радарів профіль Етни, раптом вигнулася горбом якраз над головним кратером, так ніби звідти вибиралося назовні щось величезне.

Тривога в обох центрах спостереження і наказ стежити по екранах за розвитком феномена. Всім поки що лишатися на своїх місцях.

Горб, схожий на величезну бочку, повільно здійсмається над кратером. На екранах неважко визначити форму та розміри цієї прояви — вона відбивається там досить чіткими лініями. Якась загадкова, неймовірно велика бочка.

Нарешті чудовисько усе цілком вибирається з кратера. У нього чотирнадцять лап, завдовжки воно п'ятдесят метрів, у діаметрі — двадцять. Такий собі велетенський павук із черевом-баржею. Він дуже рухливий. Лапи його скидаються на довжелезні диби, на яких у гармонійній рівновазі покоїться тіло павучиська, схоже на величезну бокату скриню. Чудовисько стрибками рушає в путь і незабаром уже мчить зі швидкістю літака. Лапи-диби підтримують його високо над деревами, величезне тіло погойдується.

Менше ніж за три хвилини феноменальний павучисько-дирижабль опиняється за якусь сотню метрів від таємничих будинків і тут зупиняється.

На екрані видно, як поверх за поверхом виникає нова будівля, вивергнута страховищем. У міру того як виростає, погойдуючись, будинок, він затуляє собою павука-страхопуда, і той зникає з екрана.

Тривога.

Цього разу тривога з виттям сирен. Але заревли вони вже тоді, як будинок стояв готовий.

Першими примчали на місце події ті, хто був біля одного з радарів. Поки страховище вивергало свій таємничий будівельний розчин, вони не відривалися від екранів, певне, вважаючи, що саме в цьому полягає їхнє головне завдання. Коли ж на екрані не стало видно ніякого руху,

вони кинулись до кнопок зовнішньої тривоги, а тоді, озброєні кулеметом і пістолетами, посідали в джип, що стояв на подвір'ї, і дали повний газ.

Новий будинок мав дванадцять поверхів. У нічній тиші загуркотів поліцейний автомобіль. Гримнув голос фельдфебеля Полімені:

— Будьте напоготові відкрити вогонь! Швидше, кажу, швидше, швидше! Пильуйте, йолопи, пильуйте!

Але від чудовиська жодного сліду. У вологому нічному повітрі стояв дивний запах кислоти, лоскочучи в горлі й у носі. Усі почали чхати.

Поліцаїв поставили на варті біля будинків і звеліли кожному стояти на своєму посту, аж поки розвидніє.

Мешканцям у мегафон наказали не виходити зі своїх квартир.

Удосвіта прибули нові підкріплення, і поліція влаштувала велику облогу. Потім з'явилися фахівці для вивчення радарних схем. По всій околиці було оголошено стан облоги.

Скрізь військові пости, заборона виходити з дому після восьмої вечора, усі автомобілі спиняли і веліли робити об'їзд.

Протягом того самого дня надійшла нова радарна апаратура спеціального призначення і над'їхала на машинах третя рота вогнететів «Світлячки Флоріди», яку місяць тому було надано американському авіаносцеві, заякореному в Мессінському порту.

Протягом п'ятох діб нічого нового. Тривога на шосту добу, десь опівночі: з головного кратера Етни виткнувся ніс величезного дирижабля. Хвилини дві-три горб на екрані радара лишався нерухомим — невідомо, чи то страховисько віднаходило рівновагу, чи то вело спостереження. Потім, як і попереднього разу, назовні вибрався велетенський павук-страхопуд. Тепер його черво було завбільшки з корабель — двадцять шість метрів у діаметрі і п'ятдесят вісім метрів завдовжки. Якусь мить страховисько ще затрималось над самим кратером, потім тричі спружинило на чотирнадцяти лапах — і помчало вниз зі швидкістю літака.

Автоматично вступив у дію план «Каппа». Із секретної бази, обладнаної неподалік, піднялися вертольоти, а з військового аеродрому в Сігонеллі — розвідувальні літаки. Усі інші лишилися на своїх спостережних пунктах, чекаючи наказів.

Тим часом страховисько досягло свого робочого майданчика і почало вивертати будівельний матеріал.

Вертольоти кружляють над місцем події. Наближаються розвідувальні літаки і влаштовують справжню ілюмінацію освітлювальними ракетами. Внизу стає видно, як удень.

Але де ж страховисько?

Зловісно виблискуючи в сяйві ракет, сидить на ріжку західної стіни нового п'ятнадцятиповерхового будинку маленька пташка кольору окисленого срібла. Минає кілька секунд, і пташка злітає вгору. Вона скидається на сороку і розмірами, і тим, як летить, — спокійно, розмірено махаючи крильми. На екрані найчутливішого радара її ледь помітно. Один з вертольотів летить за нею: що ж то за проява?

Опинившись над кратером, дивна сорока раптом круто падає вниз і зникає в чорному отворі Етни.

*З італійської переклав
Віктор ШОВКУН*